WEIDEVOGELRESULTATEN PER AFDELING NVWG DE GRUTTO 2019

Afdeling: Fleringen

Vergelijking resultaten 2019 en 2018

	BROEDPAREN		GEVONDEN LEGSELS		UITGEKOMEN LEGSELS		VERSTORINGEN		VLIEGVLUG	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Kievit	41	56	29	49	20	26	5	7	8	22
Grutto	1	4	0	1	0	0	0	1	0	0
Scholekster	4	5	1	2	1	1	0	1	3	1
Wulp	6	3	6	3	5	1	1	2	5	4
Tureluur	2	4	0	1	1	1	1	0	2	?

De kievit

Het afgelopen jaar was een teleurstellend seizoen voor de kievit maar ook voor de meeste overige weidevogelsoorten. Na de gortdroge zomer van 2018 volgde een droge winter. Ook het voorjaar van 2019 bracht geen verandering in dit weerbeeld. Het neerslagtekort in voorjaar heeft direct gevolgen voor de natuur en landbouw.
Ook weidevogels ondervinden last: voor de kuikens die in deze periode uitkomen is er te weinig voedsel, waardoor ze sterk verzwakken en zelfs sterven. In hoever de droogte van invloed is geweest op het aantal broedparen laat zich raden maar feit is dat we bij de kievit slechts 41 broedparen konden noteren. In het deelgebied met de hoogste bezetting werden vooraf aan de bewerkingen veertien maislandlegsels gemarkeerd. De betreffende landbouwer wist tijdens het werk er zelfs nog enkele bij te vinden. Vooral door zijn inzet zijn in dit gebied het merendeel van de nesten uitgekomen en ook werden hier relatief veel jonge kieviten gezien. Toch was het teleurstellend dat ook hier ondanks alle genomen moeite slecht weinig jongen vliegvlug zijn geworden.

De grutto

Nadat al enige jaren op rij het de grutto niet meer is gelukt de broedcyclus te voltooien lijkt het doek te zijn gevallen voor de grutto in Fleringen. Het afgelopen jaar werd in een deelgebied slechts één broedpaar enige tijd waargenomen maar aanwijzingen voor broedpogingen zijn er niet geweest. In enkele andere deelgebieden werden soms zwervende vogels gezien maar ook hier waren geen broedactiviteiten.

De scholekster

Ook de scholekster heeft al jaren een veel te lage reproductie om de soort in stand te houden. Vier broedparen werden gezien op de akkers rond Fleringen waarvan één broedpaar drie jongen op de wieken kreeg.

Eén van de drie vliegvlug geworden scholeksterkuikens

De wulp

Met de wulp is altijd wat te beleven en het wordt zelden saai. Het afgelopen jaar zochten maar liefst zes paartjes een broedplek in de graslanden rondom Fleringen. Van de zes broedparen werden vier nesten gevonden in de broedperiode voordat er al was gemaaid. Vanaf dat moment is medewerking van de boer cruciaal voor het welslagen van de broedsels en hieraan heeft het niet ontbroken. In voorkomende gevallen werd tijdens het maaien ruim om de legsels heen gemaaid waarbij om één van deze legsels nadien een stroomraster is geplaatst. Ook werd het maaien van een volledig perceel wekenlang uitgesteld. Tevens werden kleine jongen van twee broedsels tijdens het maaien opgezocht en verplaatst naar een aanliggend perceel. De jonge wulpen konden nadien een tijd lang worden gevolgd waarbij een broedpaar met hun jongen een ware struintocht door de wijde omgeving hebben gemaakt om de bewerkingen van meerdere percelen te ontwijken. Van dit broedpaar werden uiteindelijk drie grote jongen verplaatst tijdens het grasmaaien. Op een ander perceel werden twee jongen vliegvlug.

Van twee broedsels werden de jongen overgezet

Zoals vermeld werden ook de jongen van de overige broedparen enige tijd worden gevolgd, maar tot vliegvlugge jongen is het helaas niet gekomen.

De tureluur

Van de tureluur werden slechts in één deelgebied nog twee broedparen aangetroffen. Legsels hiervan werden niet aangetroffen, maar tot ver in het broedseizoen zijn er in dit deelgebied van één broedpaar alarmerende broedvogels met jongen gezien.

Afdeling: Saasveld:

Vergelijking resultaten 2019 en 2018

	BROEDPAREN		GEVONDEN LEGSELS		UITGEKOMEN LEGSELS		VERSTORINGEN		VLIEGVLUG	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Kievit	20	24	26	20	11	9	15	11	12	10
Grutto	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-
Scholekster	2	1	2	1	1	0	1	1	1	0
Wulp	3	3	2	2	1	0	2	3	2	0

De kievit

Het aantal broedparen kieviten is het afgelopen jaar verder gedaald. Bedroeg het aantal broedparen in 2018 nog 24, in 2019 moesten we het doen met 20 broedparen. Deze achteruitgang heeft deels te maken met de slechte resultaten van de voorgaande jaren. Naast de bewerkingen in de broedpercelen, voornamelijk maislanden, speelt de hoge predatiedruk een grote rol in de overlevingskansen van de kievitspullen. Zo ook dit jaar! Dit jaar werden iets meer kuikens vliegvlug (12 stuks) ten opzichte van vorig jaar (10 stuks). De meeste broedparen waren aanwezig in het Westrikkerbroek en Boerenbroek.

De grutto

Ieder jaar heb je nog hoop dat de grutto weer als broedpaar te zien is in Saasveld. Vooral het Westerikkerbroek, een groot en open gebied, zou op deze soort nog steeds een aantrekkingskracht moeten uitoefenen.

Maar helaas, ook in 2019 bleef Saasveld weer verstoken van gruttobroedparen.
Hopelijk gaan de komende jaren door de veranderingen in de landbouw en het toenemen van meer kruidenrijke graslanden ervoor zorgen dat de grutto weer terugkeert.

De scholekster

In 2019 waren er in Saasveld 2 broedparen scholeksters die beide tot broeden kwamen. Helaas werd 1 nest gepredeerd. Van het andere nest kwamen 2 eieren succesvol uit. Hiervan werd 1 kuiken uiteindelijk vliegvlug.

De wulp

Dit jaar hebben er zeker 3 broedparen wulpen gebroed. Onzekerheid is er over een mogelijk 4e broedpaar. Eén gevonden nest werd leeggevreten en het andere gevonden nest werd verlaten. Bij het 3e broedpaar kwamen de eieren succesvol uit en werden de pullen later met hun luid alarmerende ouders ook gesignaleerd. Onzeker is of deze jonge wulpen uiteindelijk vliegvlug zijn geworden.

Afdeling: Weerselo

Vergelijking resultaten 2019 en 2018

	BROEDPAREN		GEVONDEN LEGSELS		UITGEKOMEN LEGSELS		VERSTORINGEN		VLIEGVLUG	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Kievit	21	21	27	21	16	8	11	12	16	7
Grutto	2	2	1	2	0	0	1	2	0	0
Scholekster	2	2	1	0	0	0	1	0	0	0
Wulp	5	5	4	3	2	1	2	2	3	2

Kievit op minimaal niveau in Weerselo

Kievit

Het aantal broedparen van de kievit bleef in 2019 gelijk aan het aantal in 2018 nl. 21 broedparen. Op zich een mooi gegeven dat het aantal broedparen niet verder is gedaald, maar gezien de totale oppervlakte aan mogelijk leefgebied is de aanwezigheid van de kievit in Weerselo toch wel minimaal geworden. Er hoeft niet meer veel te gebeuren en de waarneming van een broedpaar kieviten zal over een aantal jaren in Weerselo een bijzonderheid worden. Een vooruitzicht waar we maar niet aan moeten denken. Positief in 2019 was dat er meer nesten werden gevonden en beschermd konden worden. In totaal werden 27 nesten gevonden, waarvan 16 met een uitgekomen legsel.

Met name de eerste legsels waren niet echt succesvol. Er werden bijna geen kuikens waargenomen en mocht dit al wel het geval zijn dan waren de jongen na enkele dagen verdwenen. Het tweede (vervolg)legsel, leverde meer succes op. Deze legsels werden allemaal gevonden op maislanden en wel nadat de meeste landbouwwerkzaamheden hier waren voltooid. Het aantal verstoringen van de vervolglegsels was opvallend laag. Een echte verklaring hiervoor is niet te geven, maar dit had wel als gevolg dat deze nesten bijna allemaal met succes werden uitgebroed. De schatting is dat uiteindelijk 16 jonge kieviten vliegvlug zijn geworden. Toch nog een mooi resultaat.

Helaas ook geen grutto's meer in het in het gebied Zoekerveld-Zomerdijk

De grutto

Het aantal broedparen grutto's ging in zeven jaar tijd van tien paartjes naar twee paartjes in 2019, een dramatische achteruitgang van 80%. Een grutto is over het algemeen plaatstrouw, maar valt het broedsucces een aantal jaren tegen, dan wil de grutto het broedgebied nog wel eens verlaten. Zo is in het gebied Zoekerveld-Zomerdijk de grutto nu totaal verdwenen. De enige locatie waar we nu nog grutto's kunnen waarnemen is in de omgeving van de Wolfsbergweg - Legtenbergstraat. Dit jaar hielden zich hier 2 broedparen op. Een nest werd gevonden en gemarkeerd, maar werd helaas gepredeerd.

De scholekster

Het gaat ronduit slecht met de scholekster. Landelijk loopt het aantal broedparen gestaag terug. Echte oorzaken zijn hiervoor niet aan te wijzen, maar het blijkt dat met name in de landbouwgebieden het slecht gaat met de scholekster. Vooral het broedsucces is verontrustend. In Weerselo is het al niet anders. Dit jaar konden we, net als in 2018, weer twee broedpaartjes tellen. Een paartje zag het broedsel voortijdig sneuvelen door predatie, terwijl het andere paartje, voor zover bekend, al helemaal niet tot broeden kwam.

De wulp

Al in het vroege voorjaar werden in de omgeving van het Zoekerveld de eerste wulpen waargenomen. De wulp verraadt zijn aanwezigheid door zijn jodelende zang tijdens de vlucht. Voor veel mensen een eerste teken van het naderende voorjaar. Het aantal broedparen in Weerselo is de laatste jaren vrij constant en kwam ook dit jaar weer uit op vijf broedparen. Er werden in totaal vier nesten met eieren gevonden, waarvan twee nesten voortijdig werden gepredeerd. Uit de twee overige legsels kwamen drie vliegvlugge jongen voort.

Afdeling Rossum

Vergelijking resultaten 2019 en 2018

	BROEDPAREN		GEVONDEN LEGSELS		UITGEKOMEN LEGSELS		VERSTORINGEN		VLIEGVLUG	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Kievit	49	68	48	63	25	31	20	24	24	25
Grutto	5	2	2	1	1	1	1	0	2	0
Scholekster	7	4	6	3	5	1	1	2	11	0
Wulp	7	5	2	7	1	3	1	4	5	4
Tureluur	2	2	0	2	1	2	0	0	1	0

De kievit moest ook dit jaar weer flink inleveren in Rossum

De kievit

Terwijl andere soorten weidevogels zich in het Rossumse goed wisten te handhaven en zelfs voor enige aanwas zorgden, moest de kievit ook dit jaar weer flink inleveren. Het aantal broedparen van de kievit daalde naar 49 paren. Als deze trend zich doorzet wordt het een kwestie van enkele jaren voor de kievit uit het boerenlandschap is verdwenen. In een van oudsher aaneengesloten rijk weidevogelgebied dat zich uitstrekt vanaf het kanaal Almelo-Nordhorn bij Volthe en via Linderveld, Medenveld en Roderveld tot aan de Denekamperstraat in Beuningen doorloopt, is de kievitenstand in vijf jaar tijd met 75% afgenomen. Over de oorzaken van deze ver boven gemiddelde teruggang zijn de meningen verdeeld, hoewel door velen wel in een bepaalde richting wordt gekeken.

Een nieuw gevaar voor de kievitenstand zijn de aangescherpte regels t.a.v. het inzaaien van een zg. vanggewas op maisland. De periode van zaaien ligt nu tussen poten mais in voorjaar en 1 oktober. Vaak wordt gekozen om dit gewas ongeveer in de eerst helft van juni te zaaien.
Bij het zaaien wordt de grond tussen de rijen mais volledig bewerkt met als gevolg dat late kievitenlegsels en ook pas uitgekomen kuikens hierop geen kans van overleven hebben. Dit zal de teruggang van de kievitstand in het boerenlandschap alleen maar versnellen.

Er werden in 2019 48 legsels van de kievit gevonden waarvan er 25 succesvol zijn uitgekomen. De meeste legsels nl. 35 bevonden zich op maisland, zeven legsels in weiland en zes legsels op overige gronden. Het aantal verstoringen bedroeg in totaal twintig. Ondanks alles werden toch nog 24 jonge vogels vliegvlug.

De grutto

Het aantal paartjes grutto's was in 2019 weer op het niveau van 2017 nl. vijf paren. Deze stand is in een vrij groot gebied als Rossum-Volthe-Lemselo eigenlijk veel te laag. Deze echte weidevogelsoort weet zich nog slechts op enkele plaatsen met moeite te handhaven. Dit is mede een gevolg van de vele gevaren die er dreigen vanaf de grond en vanuit de lucht. Er werden twee legsels gevonden waarvan er één succesvol uitgekomen is. Het andere legsel werd verstoord. Door verschillende en ook latere waarnemingen zijn toch nog twee jonge grutto's vliegvlug geworden.

Van alle succesvolle legsels ook jonge vogels vliegvlug

De scholekster

Ook de scholekster groeide in aantal paren nl. van vier paren in 2018 naar zeven paren in 2019, een behoorlijke aanwas. Er werden 6 legsels gevonden met in totaal 18 eieren, waarvan er 15 succesvol uitgekomen zijn. Eén legsel werd gepredeerd. Via meerdere waarnemingen bleek dat van alle succesvol uitgekomen legsels jonge vogels vliegvlug zijn geworden, in totaal elf. Dit geeft weer hoop voor de toekomst en hopelijk in het voorjaar veel lawaai in de lucht.

De wulp

Ook de wulp weet zich behoorlijk goed te handhaven. Het aantal broedparen is zelfs met 2 paren gestegen ten opzichte van 2018. Deze prachtig jodelende voorjaarsaankondiger heeft het geluk dat hij behoorlijk oud kan worden. Dit zal ook te maken hebben met het vrij forse postuur van deze vogel. Het aantal gevonden legsels bedroeg twee waarvan 1 legsel uitgekomen is. Het ander gevonden legsel werd gepredeerd. Ook uit de niet gevonden legsels zijn jongen voortgekomen, hetgeen bleek uit verschillende waarnemingen met als mooi resultaat dat in totaal nog 5 jonge wulpen vliegvlug zijn geworden. Ook hier zijn hoopvolle verwachtingen voor de toekomst gecreëerd.

De tureluur

Deze vogelsoort heeft het echt heel erg moeilijk om in onze contreien te overleven. De tureluur broedt nagenoeg uitsluitend op graspercelen met wat langer gras, is heel moeilijk te vinden en dus ook veel moeilijker te beschermen bij werkzaamheden op het land. Voordeel is wel dat na het uitkomen van de eieren de oudervogels meestal heel snel met hun jongen een sloot of beek opzoeken om dicht bij het water de jongen groot te brengen. Zodoende wordt een aantal gevaren bij werkzaamheden op het grasland omzeild. Net als in 2018 bedroeg het aantal aanwezige paartjes 2, welke beide niet werden gevonden. Uit latere waarnemingen bleek dat toch nog 1 jonge tureluur vliegvlug is geworden.

Afdeling Deurningen/Hengelo

Vergelijking resultaten 2019 en 2018

	BROEDPAREN		GEVONDEN LEGSELS		UITGEKOMEN LEGSELS		VERSTORINGEN		VLIEGVLUG	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Kievit	36	20	36	27	32	56	4	56		
Grutto	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-
Scholekster	2	2	2	2	2	2	0	2		
Wulp	2	1	1	1	2	1	0	1		

De kievit

De stand van de kievit is het afgelopen jaar toegenomen, van 23 naar 36 broedparen. Vooral op de Dalmeden was er een toename van het aantal broedparen. Het gebruik van bladrammenas als groenbemester heeft hieraan meegewerkt. In tegenstelling tot winterrogge blijft dit gewas laag met als gevolg dat er meer kievitparen kwamen nestelen. Er werden 36 nesten gevonden waarvan er slechts vier verloren zijn gegaan. Het gebruik van nestmandjes door Werner Vollenbroek heeft ertoe geleid dat er veel minder verstoringen waren door landbewerkingen.

De scholekster

Er waren het afgelopen jaar drie broedparen waarvan eentje het platte dak als broedplaats verkoos boven het maisland. De overige twee broedparen nestelden zoals gebruikelijk op het maisland. Alle drie legsels kwamen hier zonder problemen uit.

Eén broedpaar wulpen meer in Deurningen

De wulp

Ook van de wulp was er één broedpaar meer in het Deurningse. Het ene broedpaar kiest zijn nestplek al jarenlang op hetzelfde perceel en werd gevonden door Harrie Koopman. Het andere broedsel werd gevonden tijdens het grasmaaien. Er is vervolgens ruim om het legsel heen gemaaid waardoor een grasstrook is blijven staan. Van dit broedsel zijn later vier kuikens gezien.

Totaal vijf broedparen veldleeuwerik in Agelo

Afdeling Agelo

De laatste veldwerker en coördinator van Agelo is dit voorjaar gestopt. Gelukkig hebben zich enkele mensen gemeld. Een persoon uit Albergen, al vaker actief geweest in dit gebied, twee personen uit Rossum en twee personen uit Hengelo. De laatste twee gaan het veldwerk in de toekomst coördineren. Rond Agelo: op de Ageleres en in het Agelerveld komen nog weidevogels voor, zie de kolommen van 2018 en 2019. Het Agelerveld krijgt dit jaar een kleine plas dras, het is te hopen dat dit zorgt voor een opleving van de aantallen broedparen. Ook is er nu een drone beschikbaar om zo sneller de nesten te kunnen vinden. Het gebied is nogal uitgebreid. Mooi is nog te noemen dat op de Ageleres twee, en in het Agelerveld drie veldleeuweriken hun territorium hadden.

Vergelijking resultaten 2019 en 2018

	BROEDPAREN		GEVONDEN LEGSELS		UITGEKOMEN LEGSELS		VERSTORINGEN		VLIEGVLUG	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Kievit	24	38	21	20	17	20	5	?	18	?
Grutto	3	7	0	4	1	4	2	?	1	?
Scholekster	0	5	0	4	0	4	0	?	0	?
Wulp	6	4	4	3	5	3	2	?	2	?
Tureluur	1	1	0	0	1	0	0	?	2	0

De kievit

De kievit heeft een moeilijk jaar achter de rug. De droogte, sterk ontwikkelde vanggewassen op het maisland en het hele vroege maaien van het gras heeft ervoor gezorgd dat er weinig eerste legsels slaagden. De hele Ageleres heeft nog maar 5 ha akkerland met aardappelen, de rest is grasland. Op dat akkerland lagen dertien kievitnesten. De meeste nesten zijn uitgekomen, maar de jonge kuikens zijn na een paar dagen gestorven van droogte en voedselgebrek. Twee kuikens hebben het overleefd en zijn vliegvlug geworden. Slechts twee paartjes kieviten begonnen een vervolg legsel op een gescheurd grasland, waarop mais werd gepoot. Uit deze twee legsels zijn vijf kuikens vliegvlug geworden.

In het Agelerveld was het resultaat niet veel beter. Op een perceel, met in 2018 nog dertien kievitsnesten, stond het vanggewas begin maart al een halve meter hoog. De eigenaar van het perceel, Harrie Schröder, heeft nog geprobeerd het vanggewas rond 15 maart er onder te werken, maar door natheid is dit niet gelukt. De vogels moesten een andere plek zoeken. Er vlogen twaalf tot veertien paartjes rond. Vier paartjes zijn op grasland gaan broeden waarvan de nesten zijn verongelukt, vermoedelijk door werkzaamheden. Drie paartjes zijn wat later op een gescheurd grasland gaan broeden. Uit deze legsels zijn zeven jongen groot geworden.

Twee paar grutto's verbleven op een iets lager gelegen stuk weiland

De grutto

Op de Ageleres vlogen half april twee paartjes grutto's rond. Het perceel waar ze vaak verbleven werd eind april al gemaaid, voordat de nesten waren opgezocht. Begin mei waren ze alweer vertrokken. In het Agelerveld waren ook twee paartjes grutto's aanwezig. Ze verbleven op een iets lagergelegen stuk weiland [waar volgend jaar de drasplas komt]. De eigenaar van dat perceel ging het gras wat later maaien, zodat ze hun eieren konden uitbroeden. Er is in elk geval een nest uitgekomen waarvan een jong vlieg vlug is geworden. Het jong zocht zijn voedsel aan de sloot kant en in de sloot. Ook lag er een botanische grasland rand, afgesloten agrarisch natuurbeheer.

De scholekster

Bijzonder is dat er zowel op de Ageleres als in het Agelerveld geen scholeksters hebben gebroed. Deze gebieden waren altijd goed voor een klein aantal broedparen. Het ontbreken van een goed broed biotoop is daarvan de oorzaak.

De wulp

Het aantal broedparen wulpen rond Agelo lag op zes paartjes. Van deze zes paartjes hadden vier paartjes hun nest op de Ageleres. Drie nesten met samen elf eieren zijn gevonden en gemarkeerd. Bij het grasmaaien zijn de nesten gespaard en alle drie nesten zijn uitgekomen. Maar de kuikens hebben de eerste week niet overleefd. Vermoedelijk de droogte (voedsel te kort) en geen dekking hebben de kuikens parten gespeeld. Nest vier lag in een perceel dat omringd was door een zestien meter brede bloemrijke akkerrand, in het kader van agrarisch natuurbeheer. Het gras binnen deze randen wordt later gemaaid om vogels de kans te geven de nesten uit te broeden. Dit paartje wulpen heeft twee jongen groot gekregen. In het Agelerveld waren twee broedpaartjes aanwezig. Het gras op de percelen waar vermoedelijk de nesten lagen, werd eind april al gemaaid. Deze nesten waren nog niet opgezocht, maar de wulpen zijn na het maaien vertrokken. De hoop voor het volgend jaar is gericht op de drone om de nesten sneller te kunnen vinden.

Tureluur

Op de Ageleres waren geen tureluurs aanwezig. In het Agelerveld heeft een paartje gebroed, dat heeft zeker twee jongen vliegvlug gekregen. Ze vertoefden op dezelfde plek als de grutto's, ook deze kuikens zochten hun voedsel in de sloot en waren moeilijk te monitoren.

Paartje tureluurs in het Agelerveld

Reacties en info: secretariaat@nvwgdegrutto.nl